

Regeling Toestemming

Voor alle persoonsgegevens die de school verwerkt (gebruikt) geldt dat hiervoor een grondslag moet zijn (rechtmatigheid volgens art. 6 AVG). Vaak kan dit gebruik maken van persoonsgegevens worden gebaseerd op een van de volgende grondslagen: “uitvoering van een overeenkomst” (art. 6b), “wettelijke verplichting (art. 6c), “de vervulling van een taak van algemeen belang” (art. 6e) of “gerechtvaardigd belang” (art. 6f).

Soms geldt dat echter niet. Het gaat hierbij dan vaak om ‘extra’ activiteiten en diensten die niet direct zijn te baseren op het geven van onderwijs. Denk hierbij aan het delen van foto’s met als doel ouders te betrekken bij de activiteiten of het delen van telefoon- en/of adresgegevens van leerlingen. Indien bij dit soort activiteiten en diensten persoonsgegevens worden verwerkt, kan dit alleen op basis van de grondslag “toestemming” plaatsvinden (art. 6a). Aan deze toestemming stelt de AVG echter strikte eisen. Voor de toestemming zelf gelden drie voorwaarden:

1. De toestemming moet *uit vrije wil* en niet onder druk zijn gegeven. Indien er bijvoorbeeld wordt bedreigd met uitsluiting van een activiteit als er geen gebruik gemaakt mag worden van het persoonsgegeven, is er geen sprake van een vrije wil.
2. De toestemming moet *ondubbelzinnig* zijn; een school mag dus niet uitgaan van: ‘wie zwijgt, stemt toe’. Er moet een handeling verricht worden, bijvoorbeeld het aankruisen van een vakje.
3. De toestemming moet *specifiek* zijn; het moet te onderscheiden zijn van andere aangelegenheden en er moet uitgelegd worden waarvoor precies toestemming wordt gevraagd. Een algemene toestemming is dus niet toegestaan.

De school moet kunnen aantonen dat er toestemming is gegeven en aan deze drie voorwaarden voldoet.

Omdat het gaat om gegevens van leerlingen, die jonger zijn dan 16 jaar, dan is toestemming nodig van de ouders of de voogd van de leerlingen (i.c. de persoon die met het ouderlijk gezag over het kind is belast). Bij kinderen in de bovenbouw kan worden overwogen ook hun toestemming te vragen (mede in het kader van het vergroten van hun privacy-bewustzijn).

Verder gelden nog de volgende 'spelregels':

- Betrokkenen moeten er vooraf op gewezen worden dat zij hun toestemming ook altijd weer kunnen intrekken.
- Een ontbrekende toestemming moet worden behandeld alsof er geen toestemming is verkregen.
- Als de toestemming wordt gevraagd middels een schriftelijke verklaring die ook op andere zaken betrekking heeft, moet de informatie m.b.t. de toestemming duidelijk te onderscheiden van de overige zaken en in duidelijke en eenvoudige taal worden gepresenteerd.

Ieder jaar moeten de ouders/voogd worden geïnformeerd over het gebruik van de persoonsgegevens. Daarbij is het belangrijk om te verwijzen naar de reeds eerder gegeven toestemming. Ouders moeten tenminste jaarlijks de gelegenheid krijgen om per onderdeel te kiezen uit:

- De toestemming intrekken.
- De toestemming te handhaven, door deze niet in te trekken.

Indien bijvoorbeeld foto/film met gebruik van nieuwe techniek/media wordt gepubliceerd waarin de toestemming niet voorziet, is voor dit gebruik een nieuwe toestemming vereist. Dit kan reden zijn om jaarlijks nieuwe toestemming te vragen in plaats van de oorspronkelijke toestemming te gebruiken.

Toestemming geven door één of twee ouders

Als leerlingen jonger zijn dan 16 jaar beslissen de wettelijk vertegenwoordigers (normaliter de ouders op basis van hun ouderlijk gezag) over de privacy-aangelegenheden, zoals eerder aangeven. Het kan echter ook zijn dat een voogd het wettelijke gezag heeft op grond van een rechterlijke uitspraak.

De wet gaat ervan uit, dat je als school mag vertrouwen op de mededeling van één van beide ouders. Als dat vertrouwen gegrond is (de school is doorgaans bekend met de thuissituatie), is daarmee de andere ouder ook gebonden aan die mededeling. Bij het retour ontvangen van een toestemmingsverklaring, mag de school dus uitgaan van toestemming als één ouder die kenbaar maakt via ondertekening.

In geval van twijfel of ouders op één lijn zitten (bijvoorbeeld in geval van echtscheiding), mag de school echter niet vertrouwen op de enkelvoudige ondertekening. In dat geval is de expliciete toestemming van beide ouders nodig indien zij beide ouderlijk gezag hebben. Bij twijfel over het ouderlijk gezag is er de mogelijkheid om bij de rechtbank een uittreksel uit het centraal gezagsregister op te vragen. Voor het intrekken van toestemming is de mededeling van één ouder voldoende.

Intrekken toestemming

Een eenmaal gegeven toestemming kan altijd weer worden ingetrokken door de betrokkene. Het intrekken van toestemming moet voor de betrokkene net zo eenvoudig zijn als het geven daarvan en mag geen nadelige gevolgen hebben, zoals het moeten betalen van een vergoeding voor het intrekken. Het intrekken van toestemming dient wel schriftelijk (bijv. per mail) te gebeuren. Wanneer een ouder mondeling aangeeft de toestemming in te (willen) trekken, vraag dan altijd om een bevestiging per mail of brief.

Zodra de toestemming wordt ingetrokken, mogen persoonsgegevens niet langer op basis van toestemming worden verwerkt. Intrekking van toestemming tast overigens niet de rechtmatigheid aan van verwerkingen die op basis van toestemming hebben plaatsgevonden voorafgaand aan de intrekking daarvan. Een eenmaal gepubliceerd jaarboekje hoeft niet aangepast te worden. Een foto op internet daarentegen moet wel zo spoedig mogelijk verwijderd worden.